

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Pomocy Społecznej
Dyrektor
Magdalena Fabisiak

DPS-I.055.3.2024.TG

Warszawa, data /elektroniczny znacznik
czasu/

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Szanowna Pani,
na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją w sprawie o rozważenie zrównania wysokości zasiłku stałego z ośrodka pomocy społecznej do wysokości renty socjalnej, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.) zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Natomiast zgodnie z pkt 2 ww. przepisu zasiłek stały przysługuje również pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W dniu 1 stycznia 2024 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1693), które to wprowadziły zmianę w wysokości zasiłku stałego. Zgodnie z brzmieniem ww. ustawy w przypadku osoby samotnie gospodarującej zasiłek stały ustala się w wysokości różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 1000 zł miesięcznie. Jeśli chodzi o osobę w rodzinie, kwotę zasiłku stałego ustala się w wysokości różnicy między kwotą 130% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie. W wyniku wprowadzenia powyższych zmian w przypadku osób samotnie gospodarujących maksymalna kwota zasiłku stałego uległa zwiększeniu do kwoty 1000 zł (dotychczas wynosiła ona 719 zł), a w przypadku osoby w rodzinie do kwoty 780 zł (dotychczas 600 zł). Dodatkowo kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 100 zł. Jednocześnie nie wprowadzono zmian w zakresie pozostałych zasad mających zastosowanie przy udzielaniu

świadczeń pieniężnych, w szczególności nie uległy zmianie obowiązujące kryteria dochodowe.

Zasiłek stały jest więc świadczeniem pieniężnym adresowanym do osób, które w sposób trwały lub długofalowy nie mają możliwości uzyskiwania niezbędnych środków utrzymania własnym staraniem. Prawo do zasiłku stałego oraz wysokość tego świadczenia jest uzależniona od dochodu.

Przesłanki przyznania świadczenia w postaci renty socjalnej reguluje ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 2194). Na jej podstawie renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia,
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia,
- 3) w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jak wynika z powyższych przepisów uprawnienie do renty socjalnej nie powstaje automatycznie z chwilą orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Niezbędne jest orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy. Wymóg ten wynika z charakteru renty socjalnej jako świadczenia przyznawanego osobom niemającym szansy, z racji wcześniej powstałej niemożności wykonywania pracy zarobkowej, uzyskiwania własnych dochodów ani wypracowania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Świadczenie w postaci renty socjalnej jest wyrazem szczególnej troski państwa o osoby, które z powodu wcześniej powstałej niezdolności do pracy nie miały możliwości podjęcia pracy zawodowej i nabycia własnych uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, a często nawet zdobycia jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych. Celem tego świadczenia jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy.

Natomiast obecna konstrukcja zasiłku stałego jest zbieżna z zasadami i celami pomocy społecznej. Pomoc społeczna stanowi ostatnie ogniwo w polskim systemie zabezpieczenia społecznego, uzupełniając jedynie inne systemy świadczeń z tytułu niezdolności do pracy ze względu na chorobę, niezdolności do pracy ze względu na inwalidztwo, osiągnięcia wieku emerytalnego czy z tytułu pozostawania bez pracy nie z własnej woli i nie zastępuje świadczeń takich jak: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych czy wynagrodzenia za pracę.

Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zasada subsydiarności wyrażona w tym przepisie oznacza więc, że pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb. Instytucja ta ma zatem charakter pomocniczy w zakresie wsparcia osób w pokonywaniu życiowych trudności, a także dopełnia świadczenia, które prawnie zabezpieczone są przez inne systemy. Przyniesiony przepis stanowi wskazówkę zarówno dla organów państwa zajmujących się pomocą społeczną, jak i dla osób ubiegających się o taką pomoc, że w pierwszej kolejności powinny skorzystać

z przyznanych im przez przepisy innych ustaw uprawnień, z własnych zasobów majątkowych (pieniężnych i niepieniężnych) oraz z własnych możliwości działania.

Odnosząc się wprost do postulatu zwiększenia wysokości zasiłku stałego do wysokości renty socjalnej uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w oparciu o rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie prognozy interwencji socjalnej (Dz. U. poz. 1762).

W roku, w którym przeprowadza się weryfikację, Rada Ministrów do dnia 15 maja przedstawia Radzie Dialogu Społecznego:

- 1) propozycję kwot kryteriów dochodowych;
- 2) informację o realizacji świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej za okres od poprzedniej weryfikacji, obejmującą liczbę świadczeniobiorców, liczbę świadczeń i ogólną kwotę wydatków na świadczenia.

Rada Dialogu Społecznego uzgadnia kryteria dochodowe w terminie do dnia 15 czerwca danego roku kalendarzowego. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza zweryfikowane kryteria dochodowe oraz m.in. maksymalną kwotę zasiłku stałego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, do dnia 15 lipca w roku, w którym przeprowadza się weryfikację.

W przypadku gdy Rada Dialogu Społecznego nie uzgodni w przewidzianym terminie kryteriów dochodowych, Rada Ministrów ustala nie niższe niż w przedstawionej propozycji kryteria dochodowe oraz ww. kwoty, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 15 lipca danego roku.

Jednocześnie, jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa minimum egzystencji, Rada Dialogu Społecznego może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kwot kryteriów dochodowych.

Ostatnia weryfikacja kryteriów dochodowych w pomocy społecznej została przeprowadzona w roku 2021 i od 1 stycznia 2022 r., zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1296), kryteria dochodowe wynoszą odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 776 zł,
- dla osoby w rodzinie – 600 zł.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa kolejna weryfikacja kryteriów dochodowych w pomocy społecznej zostanie przeprowadzona w roku 2024.

Mając na uwadze powyższe, brak jest w opinii Departamentu Pomocy Społecznej uzasadnionych podstaw do wprowadzenia zaproponowanych w petycji rozwiązań. Jak wynika z powyższego, pomoc społeczna pełni w systemie zabezpieczenia społecznego rolę wspomagającą (uzupełniającą) wobec świadczeń społecznych, nie zastępuje innych świadczeń, takich jak np. renty czy emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które

są świadczeniami bardziej korzystnymi niż świadczenia z pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśniam, że w chwili obecnej nie jest przewidywana zmiana przepisów prowadząca do zmiany wysokości zasiłku stałego w zakresie wskazanym w petycji.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku
Magdalena Fabisiak
Dyrektor
Departamentu Pomocy Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/